

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2Tdo/9/2015
Identifikačné číslo spisu: 5912010216
Dátum vydania rozhodnutia: 17.03.2015
Meno a priezvisko: JUDr. Peter Krajčovič
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2015:5912010216.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky na verejnom zasadnutí konanom dňa 17. marca 2015 v Bratislave, v senáte zloženom z predsedu JUDr. Petra Krajčoviča a sudcov JUDr. Libora Duľu a JUDr. Petra Paludu v trestnej veci proti obvinenému E. A. pre pokračovací zločin skrátenia dane a poistného podľa § 276 ods. 1, ods. 4 Tr. zák. a iné, o dovolaní obvineného E. A., proti uzneseniu Krajského súdu v Žiline z 8. októbra 2014, sp. zn. 2 To 89/2014, podľa § 386 ods. 1, ods. 2 a § 388 ods. 1 Tr. por., takto

rozhodol:

Uznesením Krajského súdu v Žiline z 8. októbra 2014, sp. zn. 2 To 89/2014 a konaním, ktoré mu predchádzalo, bol z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1, písm. c) Tr. por.

p o r u š e n ý z á k o n

v ustanovení § 319 Tr. por.,

v neprospech obvineného E. A..

Napadnuté uznesenie sa z r u š u j e.

Z r u š u j e sa aj rozsudok Okresného súdu Ružomberok z 21. júla 2014, sp. zn. 8T 45/2012.

Z r u š u j ú sa aj ďalšie rozhodnutia na zrušené rozhodnutia obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad.

Okresnému súdu Ružomberok sa p r i k a z u j e, aby vec v potrebnom rozsahu prerokoval a rozhodol.

Odôvodnenie

I.

Konanie predchádzajúce dovolaniu

Rozsudkom Okresného súdu Ružomberok, sp. zn. 8T 45/2012, zo 6. júna 2012 bola schválená dohoda

o vine a treste uzatvorená medzi Okresnou prokuratúrou Ružomberok a obvineným E. A., narodeným XX. T. XXXX v Q. B., ktorým bol obvinený E. A. uznaný vinným z pokračovacieho zločinu skrátene dane a poistného podľa § 276 ods. 1, ods. 4 Trestného zákona a bol mu uložený súhrnný trest odňatia slobody vo výmere 7 rokov a 8 mesiacov nepodmienečne so zaradením do ústavu na výkon trestu odňatia slobody so stredným stupňom stráženia. Zároveň súd podľa § 60 ods. 1 písm. a) Trestného zákona uložil obvinenému trest prepadnutia vecí: 1 ks pečiatka spoločnosti X. C. Q., s.r.o., L. A., 1 ks pečiatka P. Č. - G. Q., F., 1 ks pečiatka spoločnosti L., s.r.o., B., 1 ks pečiatka B. X., L. A., 1 ks pečiatka spoločnosti O., s.r.o., E., 1 ks pečiatka spoločnosti Q. C. s.r.o., K., F., ako aj trest zákazu činnosti vykonávať obchodno-podnikateľskej na dobu 4 rokov. Zároveň podľa § 42 ods. 2 Trestného zákona súd zrušil rozsudok Okresného súdu vo Veľkom Krtíši, č. k. 9T/44/2010-143, z 23. júna 2011 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici z 25. októbra 2011, sp. zn. 5To/228/2011, ktorý nadobudol právoplatnosť 25. októbra 2011, vo výroku o treste, ktorým bol obvinenému E. A. uložený trest odňatia slobody vo výmere 8 mesiacov nepodmienečne so zaradením do ústavu na výkon trestu odňatia slobody so stredným stupňom stráženia, ako aj všetky ďalšie rozhodnutia na tento výrok obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad.

Uznesením Okresného súdu Ružomberok, sp. zn. 1Nt/71/2013, z 12. februára 2014 bola povolená obnova konania vo vyššie uvedenej trestnej veci. Zároveň súd zrušil výrok o treste v rozsudku Okresného súdu Ružomberok, sp. zn. 8T/45/2012, zo 6. júna 2012, ako aj všetky rozhodnutia, na tento výrok nadväzujúce. Podľa § 403 Trestného poriadku z dôvodov uvedených v § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku bol obvinený E. A. vzatý do väzby. (Po zistení, že obvinený E. A. nemá ešte vykonaný trest odňatia slobody vo výmere 8 (osem) mesiacov, ktorý mu bol uložený rozsudkom Okresného súdu Veľký Krtíš, č. k. 9T/44/2010-143, z 23. júna 2011 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici, sp. zn. 5To/228/2011, z 25. októbra 2011, bol mu 24. marca 2014 nariadený výkon tohto trestu odňatia slobody a bol prepustený z väzby.

Dôvodom povolenia obnovy konania bol nález Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn. PL. ÚS 106/2011, z 28. novembra 2012 publikovaný v Zbierke zákonov č. 428/2012 Z. z. Z predmetného nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky vyplynulo, že ustanovenie § 41 ods. 2 veta za bodkočiarkou Trestného zákona č. 300/2005 Z. z. v znení neskorších predpisov nie je v súlade s Ústavou Slovenskej republiky.

Úlohou prvostupňového súdu v rámci konania po povolení obnovy konania bolo, pri nezmenenom výroku o vine uvedenom v rozsudku Okresného súdu Ružomberok, sp. zn. 8T 45/2012, zo 6. júna 2012, rozhodnúť o novom treste pre obvineného E. A..

Okresný súd Ružomberok v konaní po povolení obnovy konania, vedenom na tamajšom okresnom súde pod, sp. zn. 8T/45/2012, rozsudkom z 21. júla 2014 obvineného E. A. odsúdil pri nezmenenom výroku o vine uvedenom v rozsudku Okresného súdu Ružomberok, sp. zn. 8T/45/2012 zo 6. júna 2012 podľa § 276 ods. 4 Tr. zák. s použitím § 42 ods. 1, § 41 ods. 2, § 38 ods. 2, § 36 písm. 1), § 37 písm. m) Tr. zák. na súhrnný trest odňatia slobody vo výmere 7 rokov a 8 mesiacov, na výkon ktorého podľa § 48 ods. 2 písm. b) Tr. zák. obvineného zaradil do ústavu na výkon trestu odňatia slobody so stredným stupňom stráženia. Podľa § 60 ods. 1 písm. a) Tr. zák. súd uložil obvinenému trest prepadnutia vecí 1 ks pečiatka spoločnosti X. C. Q., s.r.o. L. A., 1 ks pečiatka P. Č. - G. Q., F., 1 ks pečiatka spoločnosti L., s.r.o. B., 1 ks pečiatka B. X., L. A., 1 ks pečiatka spoločnosti O., s.r.o. E. a 1 ks spoločnosti Q. C., s.r.o. K. - F. a vyslovil, že podľa § 60 ods. 6 Tr. zák. vlastníkom prepadnutých vecí sa stáva štát Slovenská republika. Súčasne uložil podľa § 61 ods. 1, ods. 2 Tr. zák. obvinenému trest zákazu činnosti obchodno-podnikateľskej na 4 roky. Súčasne podľa § 42 ods. 2 Tr. zák. zrušil rozsudok Okresného súdu Veľký Krtíš, č. k. 9T/44/2010-143 z 23. júna 2011 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici z 25. októbra 2011, sp. zn. 5To/228/2011, ktorý nadobudol, vo výroku o treste, právoplatnosť 25. októbra 2011.

Proti tomuto rozsudku podal odvolanie obvinený E. A., ktoré Krajský súd v Žiline uznesením, sp. zn. 2 To 89/2014, z 8. októbra 2014 podľa § 319 Tr. por. zamietol.

II.

D o v o l a n i e a vyjadrenie k nemu

Obvinený E. A. podal prostredníctvom ustanoveného obhajcu v zákonom stanovenej lehote dovolanie, z dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 písm. c) a i) Trestného poriadku, ktoré odôvodnil tým, že:

Obžaloba, z 24. apríla 2014 bola podaná podľa § 232 ods. 4 Trestného poriadku, podľa ktorého, ak v rámci konania o dohode o vine a treste obvinený uzná vinu zo spáchania stíhaného skutku v celom rozsahu, ale nedôjde k dohode o treste, prokurátor podá obžalobu, v ktorej uvedie obvineným priznaný skutok, jeho právnu kvalifikáciu, uznanie viny a požiada súd, aby vykonal hlavné pojednávanie a rozhodol o treste a ďalších výrokoch, ktoré majú podklad vo výroku o vine.

Podľa názoru obvineného prokurátor podľa tohto ustanovenia v danej veci nemal postupovať a tento postup možno považovať za nezákonný, nakoľko toto ustanovenie predpokladá, že v konaní o dohode o vine a treste nedôjde k dohode o treste, čo sa však v prerokúvanom prípade nestalo, nakoľko rozsudkom Okresného súdu v Ružomberku, č. k. 8T/45/2012-2398, zo 6. júna 2012, bola schválená dohoda o vine a treste. Obžaloba teda nemala byť podaná na základe dohody o vine a treste, vec mala byť vrátená do prípravného konania, v rámci ktorého mohlo dôjsť k uzatvoreniu novej dohody o vine a treste.

Z ustanovenia § 255 ods. 3 Tr. poriadku vyplýva, že po vykonaní úkonov v zmysle § 255 ods. 1, ods. 2 Tr. poriadku, zistí predseda senátu, či prokurátor a obžalovaný nechcú uzavrieť dohodu o vine a treste, pričom to, či prokurátor a obžalovaný nechcú uzavrieť dohodu o vine a treste, je predseda senátu povinný zisťovať bez výnimky. V prerokúvanom prípade sa tak nestalo, čoho dôkazom je aj zápisnica z pojednávania, zo dňa 19. mája 2014. V prípade, že by súd obvinenému umožnil uzavrieť dohodu o vine a treste, túto možnosť by bezpochyby využil, nakoľko ju svojim vlastným podaním prokurátorovi aj bezúspešne inicioval.

Okrem toho, že mu nebolo umožnené v obnovenom konaní uzavrieť dohodu o vine a treste, nebol zo strany súdu ani poučený o svojich právach, v zmysle § 34 ods. 4 Tr. poriadku a rovnako mu nebolo ani umožnené urobiť niektoré z vyhlásení podľa § 257 ods. 1 Tr. poriadku.

Ďalej sa obvinený domnieval, že v konaní o povolení obnovy konania malo dôjsť nielen k zrušeniu výroku o treste, ale rovnako mal byť zrušený aj výrok o vine. V tejto súvislosti opätovne poukázal na tú skutočnosť, že dohodu o vine a treste uzatvoril pod hrozbou uloženia vysokého trestu odňatia slobody, a to v rozpätí od 9,6 až 16 rokov, ktorý mu za použitia vtedajších zákonných ustanovení (asperačná zásada) hrozil. V opačnom prípade, za súčasného právneho stavu, by sa nebol priznal, resp. priznal by sa len čiastočne.

Dôvodil, že pri ukladaní trestu má súd vychádzať z ustanovenia § 34 ods. 4 Tr. zákona, pričom okrem iného má prihliadnúť aj na osobu páchatel'a a jeho pomery, čo sa však v jeho prípade nestalo, nakoľko opakovane poukazoval na svoj vážny nepriaznivý zdravotný stav a žiadal o jeho preskúmanie, avšak bez odozvy.

Krajský súd v Žiline v odôvodnení svojho rozhodnutia tiež uviedol, že v prípade obvineného išlo o špecifickú situáciu, ktorú Trestný poriadok neupravuje a špecifická situácia si v takom prípade vyhradzuje aj špecifické riešenie. Obvinený sa však domnieva, že skutočnosť, že súčasné právne predpisy na takúto situáciu nepamätajú, nemôže byť na jeho škodu.

Vzhľadom na vyššie uvedené bol obvinený toho názoru, že vyššie uvedeným konaním bolo porušené jeho právo na obhajobu a rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku, a preto navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky v zmysle § 386 ods. 2 a § 388 ods. 1 Trestného poriadku rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil a vrátil vec okresnému súdu, aby ju v potrebnom rozsahu

znovu prerokoval a rozhodol.

Prokurátor sa k podanému dovolaniu vyjadril tak, že vzhľadom na to, že v predchádzajúcom konaní nebol porušený zákon navrhol dovolanie odmietnuť alebo zamietnuť.

III.

Konanie pred dovolacím súdom

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 377 Tr. por.) postupom podľa § 378 Tr. por. predbežne preskúmal predložený spisový materiál i dovolanie obvineného E. A. a zistil, že dovolanie je prípustné (§ 368 ods. 1, ods. 2 písm. h) Tr. por.), bolo podané oprávnenou osobou (§ 369 ods. 2 písm. b) Tr. por.), po rozhodnutí o riadnom opravnom prostriedku (§ 372 ods. 1 Tr. por.) a v lehote a na mieste, kde možno tento mimoriadny opravný prostriedok podať (§ 370 ods. 1, ods. 3 Tr. por.). Zároveň dospel k záveru, že dovolaniu je potrebné na neverejnom zasadnutí (§ 382a Tr. por.) vyhovieť, pretože zistil dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por., nie však dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por.

Podľa § 231 písm. b/ Tr. por. iba prokurátor je oprávnený v prípravnom konaní uzavrieť s obvineným dohodu o vine a treste a podať návrh súdu na jej schválenie.

Podľa § 232 ods. 1 až 5 Tr. por. ak výsledky vyšetrovania alebo skráteného vyšetrovania dostatočne odôvodňujú záver, že skutok je trestným činom a spáchal ho obvinený, ktorý sa k spáchaniu skutku priznal, uznal vinu a dôkazy nasvedčujú pravdivosti jeho priznania, môže prokurátor začať konanie o dohode o vine a treste na podnet obvineného alebo aj bez takého podnetu.

Podľa odseku 2 na konanie o dohode o vine a treste prokurátor predvolá obvineného; o čase a mieste konania upovedomí obhajcu obvineného a poškodeného. Ak je obvinený v čase konania mladistvý, postupuje sa primerane aj podľa ustanovenia § 340, dohodu však nemožno uzavrieť, ak s ňou nesúhlasí zákonný zástupca mladistvého alebo jeho obhajca.

Podľa tretieho odseku ak došlo k dohode o vine, treste a ďalších výrokoch, prokurátor podá na súd v rozsahu dohody návrh na schválenie dohody o vine a treste; dohodou o treste sa rozumie aj dohoda o upustení od potrestania a ak ide o mladistvého, aj podmienené upustenie od potrestania vrátane výchovných opatrení, ak sú zákonné dôvody na ich uloženie. Ak nedošlo k dohode o náhrade škody, prokurátor navrhne, aby súd poškodeného odkázal s nárokom na náhradu škody alebo jej časti na občianske súdne konanie alebo iné konanie.

Vo štvrtom odseku sa uvádza, že ak v rámci konania o dohode o vine a treste obvinený uzná vinu zo spáchania stíhaného skutku v celom rozsahu, ale nedôjde k dohode o treste, prokurátor podá obžalobu, v ktorej uvedie obvineným priznaný skutok, jeho právnu kvalifikáciu, uznanie viny a požiada súd, aby vykonal hlavné pojednávanie a rozhodol o treste a ďalších výrokoch, ktoré majú podklad vo výroku o vine.

Napokon podľa odseku 5 ak v rámci konania o dohode obvinený uzná vinu len sčasti, podá prokurátor obžalobu, v ktorej uvedie obvineným priznaný skutok, jeho právnu kvalifikáciu a uznanie viny v tomto rozsahu, ako aj skutok a jeho právnu kvalifikáciu, ktorý obvinený nepriznal, a požiada súd, aby vykonal hlavné pojednávanie v rozsahu, v ktorom obvinený spáchanie skutku nepriznal, a v ďalšom potrebnom rozsahu a aby rozhodol o vine, treste a ďalších výrokoch, ktoré majú podklad vo výroku o vine.

Podľa § 233 ods. 1 Tr. por. ak osoby uvedené v § 232 ods. 2 uzavreli dohodu o vine a treste, prípadne o ďalších výrokoch, prokurátor podá súdu návrh na schválenie tejto dohody.

Podľa § 255 ods. 3 Tr. por. po vykonaní úkonov podľa odsekov 1 a 2 predseda senátu zistí, či prokurátor a obžalovaný nechcú uzavrieť dohodu o vine a treste. Ak sa prokurátor a obžalovaný

vyjadria, že chcú konať o dohode o vine a treste, vráti vec prokurátorovi na postup podľa § 232 a 233 len ak to navrhne prokurátor. Inak súd hlavné pojednávanie na potrebný čas preruší a umožní prokurátorovi a obvinenému uzavrieť dohodu o vine a treste; prokurátor v takom prípade postupuje primerane podľa § 232 a 233. Ak dôjde k dohode o vine a treste, súd postupuje primerane podľa § 331, 333 a 334; ak mieni prejednať návrh dohody o vine a treste, pokračuje v hlavnom pojednávaní. Ak k dohode o vine a treste nedôjde alebo ak súd návrh dohody o vine a treste odmietne, alebo v navrhnutom rozsahu neschváli, alebo ak obvinený odpovedal na niektorú otázku "nie", pokračuje súd v hlavnom pojednávaní na podklade pôvodnej obžaloby.

Podľa § 39 ods. 2 písm. d) Tr. zák. súd môže znížiť trest pod dolnú hranicu trestnej sadzby ustanovenej týmto zákonom aj vtedy, ak odsudzuje páchatel'a v konaní o dohode o uznaní viny a prijatí trestu.

Podľa odseku 4, § 39 Tr. zák. v konaní o dohode o uznaní viny a prijatí trestu môže súd uložiť trest odňatia slobody znížený o jednu tretinu pod dolnú hranicu zákonom ustanovenej trestnej sadzby a v prípade trestných činov uvedených v odseku 3 písm. a) trest odňatia slobody nie kratší ako dvadsať rokov.

Podľa nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn. PL. ÚS 106/2011, z 28. novembra 2012, vety prvej v § 41 ods. 2 zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov slová v texte za bodkočiarkou "súd uloží páchatel'ovi trest nad jednu polovicu takto určenej trestnej sadzby odňatia slobody" nie sú v súlade s čl. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.

Podľa čl. 125 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky ustanovenie § 41 ods. 2 slová v texte za bodkočiarkou "súd uloží páchatel'ovi trest nad jednu polovicu takto určenej trestnej sadzby odňatia slobody" zákona č. 300/2005 Z.z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov dňom vyhlásenia tohto nálezu v Zbierke zákonov Slovenskej republiky stráca účinnosť. Ak Národná rada Slovenskej republiky neuvedie toto ustanovenie zákona do súladu s Ústavou Slovenskej republiky, stráca po šiestich mesiacoch od vyhlásenia tohto nálezu v Zbierke zákonov Slovenskej republiky platnosť.

Na základe citovaných ustanovení Trestného poriadku a asperačnej zásady uvedenej v § 41 ods. 2 Tr. zák. (platnej pred vydaním citovaného nálezu Ústavného súdu SR) konal Okresný súd Ružomberok keď rozsudkom zo 6. júna 2012 schválil dohodu o vine a treste medzi Okresnou prokuratúrou v Ružomberku a obvineným E. A..

V súlade s citovaným nálezom Ústavného súdu Slovenskej republiky a ustanovením § 41b zák. č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov, podľa ktorého ak súd v trestnom konaní vydal na základe právneho predpisu, ktorý neskôr stratil účinnosť v zmysle čl. 125 Ústavy, rozsudok, ktorý nadobudol právoplatnosť, ale nebol vykonaný, strata účinnosti takého právneho predpisu, jeho časti alebo niektorého ustanovenia je dôvodom obnovy konania podľa ustanovení Trestného poriadku.

Na základe uvedeného Okresný súd Ružomberok uznesením, sp. zn. 1Nt/71/2013, z 12. februára 2014 povolil obnovu konania v prerokúvanej veci vedenej na Okresnom súde Ružomberok, pod sp. zn. 8T/45/2012. Zároveň zrušil výrok o treste v rozsudku Okresného súdu Ružomberok, sp. zn. 8T/45/2012, zo 6. júna 2012, ako aj všetky rozhodnutia, na tento výrok nadväzujúce. V súlade s nálezom ústavného súdu zasahujúceho len do výroku o treste, ponechal právoplatný výrok o vine a tým aj celú v pôvodnom konaní schválenú dohodu o vine. Úlohou okresného súdu bolo teda nanovo schváliť povolením obnovy dotknutú časť dohody o vine a treste, v časti týkajúcej sa trestu, ak by k tomu boli splnené zákonné podmienky.

V ďalšom konaní sa však už okresný i krajský súd odchýlili od citovanej právnej úpravy a tým zásadným spôsobom porušili právo obvineného na obhajobu.

Inštitút dohody o vine a treste slúži predovšetkým k skráteniu - zrýchleniu a zhospodárneniu konania vo

veciach skutkovo jasných, preukázaných, pri ktorých spravidla nie je účelom dokazovať skutočnosti vyplývajúce z dokazovania vykonaného v prípravnom konaní, ktoré nepopiera spravidla ani samotný obvinený.

Ak dôjde k splneniu podmienok pre schválenie dohody o vine a treste a súd na jej základe uzná vinu a uloží trest, niet dôvodu v neskoršom konaní, po zrušení výroku o treste v predpísanom konaní, ak je nevyhnutné opraviť len chybný výrok o treste, spochybníť celú pôvodnú dohodu o vine a treste. Z týchto dôvodov je možné oddeliť výrok o vine (tým, že ho súd ponechá právoplatný) a znovu samostatne konať o treste neprihliadajúc na pôvodnú dohodu o vine a treste, i keď sa medzitým podmienky pre jej uzatvorenie zmenili.

Rovnako ako obvinený E. A.Á., aj dovolací súd je toho názoru, že dôvod, pre ktorý obvinený E. A. v pôvodnom konaní pristúpil na uzatvorenie dohody o vine a treste bolo najmä zmiernenie trestu, ktorého uloženie mu hrozilo v trestnej sadzbe 11 rokov a 6 mesiacov až 16 rokov (a nie 9 rokov a 6 mesiacov až 16 rokov, ako uviedol mylne v dovolaní obvinený), až o jednu tretinu, pod dolnú hranicu sadzby - na úroveň 7 rokov a 8 mesiacov. Z týchto dôvodov sa priznal k spáchaniu všetkých skutkov kladených mu za vinu. Ak by tomu tak nebolo, priznal by vinu len sčasti - len za niektoré skutky pokračovacieho trestného činu.

Z dôvodu, že v pôvodnom konaní došlo k uzatvoreniu dohody o vine, ale aj o treste a došlo k nej zrejme z dôvodov uvádzaných obvineným E. A. (uloženie miernejšieho trestu, než ktorý mu v prípade neuzatvorenia dohody hrozil), mal by sa v neskoršom konaní i prokurátor cítiť viazaný pôvodnou dohodou o treste a snažiť sa uzatvoriť novú dohodu i o treste, pretože inak by skutočne mohol dôvodne spochybníť, právoplatne schválenú časť dohody o vine. Je však samozrejmé, že pri uzatvorení novej dohody o treste by mohol brať na zreteľ i nové skutočnosti, ku ktorým došlo od 6. júna 2012.

Po formálnej stránke však nebol splnený žiadny zákonný dôvod na zrušenie právoplatnej časti schválenej dohody o vine, pretože nález Ústavného súdu Slovenskej republiky týkajúci sa asperačnej zásady sa dotýkal v prerokúvanom prípade (i v iných podobných prípadoch) len výroku o treste uloženého za použitia pôvodnej asperačnej zásady, a nie aj výroku o vine. Toho sa nijako nedotýkal, a napokon dovolanie, ani proti nemu nesmerovalo.

V prerokúvanom prípade došlo v konaní po povolení obnovy konania k zásadnému porušeniu práva na obhajobu obvineného E. A. v tom, že napriek tomu, že navrhoval uzatvorenie dohody o treste prokurátorovi, resp. sa domáhal dodržania pôvodne uzatvorenej dohody i vo výroku o treste, ten jeho návrh neakceptoval a súd sa ani prokurátora, ani obvineného nespýtal, či chcú uzavrieť dohodu o treste, hoci súdu túto povinnosť ukladá § 255 ods. 3 Tr. por. Súd namiesto tejto otázky vrátil vec prokurátorovi, akoby tu už predtým nebola schválená dohoda o treste, a nepostačoval postup uvedený v § 255 ods. 3 Tr. por., podľa ktorého ak sa prokurátor a obžalovaný vyjadria, že chcú konať o dohode o vine a treste, vráti vec prokurátorovi na postup podľa § 232 a 233, len ak to navrhne prokurátor. Inak súd hlavné pojednávanie na potrebný čas preruší a umožní prokurátorovi a obvinenému uzavrieť dohodu o vine a treste; prokurátor v takom prípade postupuje primerane podľa § 232 a 233. Dohoda počas prerušenia hlavného pojednávania by bola namieste so zreteľom na už uvedené i vzhľadom na to, že k zrušeniu pôvodnej dohody o treste došlo len stratou účinnosti právneho predpisu, ktorý nebol v súlade s Ústavou Slovenskej republiky, nie však z iných dôvodov na strane obvineného.

Zrušením výroku o treste v pôvodnom rozsudku Okresného súdu Ružomberok v časti o treste v dôsledku citovaného nálezu nedošlo k zrušeniu výroku o vine, na základe schválenia pôvodnej dohody o vine a treste, práve naopak, a tým mal byť prokurátor v ďalšom konaní viazaný a mal sa pridržovať pôvodne uzatvorenej dohody o vine a treste a navrhnúť obvinenému E. A. trest (so zreteľom na zrušenie asperačnej zásady), ktorý mohol v danom prípade byť znížený (§39 ods. 4 Tr. zák.) až na trest odňatia slobody vo výmere 4 rokov a 8 mesiacov. Až momentom, kedy by nedošlo k dohode medzi prokurátorom a obvineným o novom treste, pričom v prerokúvanom prípade treba mať na zreteľi, že medzitým bol obvinený E. A. právoplatne odsúdený na ďalší trest (8 mesiacov) za iný trestný čin a v

ďalšom inom konaní pred Okresným súdom Banská Bystrica vedeným, pod sp. zn. 4T 14/12, bolo, so zreteľom na trest uložený rozsudkom Okresného súdu Ružomberok, č. k. 8T/45/2012-2398, zo 6. júna 2012, dokonca upustené od uloženia súhrnného trestu, by mohol prokurátor podať obžalobu, tak ako to má na mysli ustanovenie § 232 ods. 4 Tr. por.

Prokurátora totiž nemôže ani súd nútiť k uzatvoreniu dohody o treste. Prokurátor by však v takom špecifickom prípade, ako je prerokúvaný, mal však mať na mysli a na zreteli, že k uzatvoreniu pôvodnej dohody aj o vine aj o treste došlo zo strany obvineného (dovolací súd sa domnieva, že je tomu tak vo väčšine, ak nie takmer vo všetkých prípadoch uzatvorenia dohody o vine a treste) len vďaka prísľubu - návrhu - na uloženie výrazne miernejšieho trestu odňatia slobody než trestu odňatia slobody, ktorý by hrozil obvinenému, ak by k uzatvoreniu takej dohody neprišlo.

Ak teda nemohla byť v prerokúvanom prípade zrušená i schválená časť dohody o vine, pretože nato nebol žiaden dôvod (citovaný nález sa dotýkal a bol zákonným dôvodom len pre povolenie obnovy konania ohľadne výroku o treste) mal by sa cítiť byť prokurátor, po zrušení časti schválenej dohody o vine a treste, len v časti o treste, viazaný prechádzajúcou uzatvorenou dohodou do tej miery, že by sa mal, samozrejme so zreteľom na zmenené pomery (nálež ústavného súdu i nové odsúdenie obvineného na trest odňatia slobody osem mesiacov a upustenie od uloženia súhrnného trestu), pokúsiť o uzatvorenie dohody o treste výhodnej pre obe procesné strany, zohľadňujúci všetky zákonné podmienky obsiahnuté v ustanovení § 34 Tr. zák.

Okresný súd Ružomberok tým, že po povolení obnovy konania vrátil vec prokurátorovi, bez toho, aby predtým dopytom zistil, či prokurátor s obvineným nechcú uzavrieť dohodu o treste, porušil zásadným spôsobom práva obvineného na obhajobu.

Obligatórne vrátenie veci prokurátorovi do prípravného konania sa podľa § 404 ods. 2 Tr. por. uplatní len v prípade zrušenia celého rozsudku, ktorý bol vyhlásený na základe konania o dohode o vine a treste.

Súčasťou práva na obhajobu nie je len právo mať obhajcu, právo vyjadrovať sa ku všetkým skutočnostiam, ktoré sú obvinenému kladené za vinu, predkladať dôkazy, brániť sa akýmkoľvek spôsobom, okrem krivého obvinenia atď., tak ako je to uvedené v ustanoveniach §§ 28, 34, 69 a nasl. Trestného poriadku, ale aj a najmä právo byť v každom štádiu trestného konania poučený o svojich právach, najmä osoby v postavení obvineného, aby vôbec bolo možné právo na obhajobu uplatniť.

Trestný poriadok to ukladá v ustanovení § 34 ods. 4, podľa ktorého orgány činné v trestnom konaní a súd sú povinné vždy obvineného o jeho právach poučiť vrátane významu priznania a poskytnúť mu plnú možnosť na ich uplatnenie.

Ak je porušené právo poučiť obvineného o jeho právach, resp. o tom, ako ich možno uplatniť, napr. ako v prerokúvanom prípade položením otázky prokurátorovi i obvinenému, či nechcú uzatvoriť dohodu o vine a treste; ide o porušenie práva na obhajobu zásadným spôsobom, pretože neuzatvorenie takej dohody má (i v prerokúvanom prípade) zásadný význam nielen na výšku uloženého trestu.

Postup podľa § 257 Tr. por. neumožňoval právoplatný rozsudok o vine zo 6. júna 2012. V ňom už bola s konečnou platnosťou vyriešená otázka viny obvineného E. A.. Nebolo preto namieste žiadať od neho vyhlásenie k otázke viny, ani nebolo možné inak o vine znovu rozhodovať. To v konečnom dôsledku vylučuje nielen použitie už uvedeného § 257 Tr. por., ale i zrušenie výroku o vine podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por., tak ako sa toho domáhal obvinený. Toto ustanovenie jednak priamo uvádza, že správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť, čoho sa domáhal obvinený E. A. poukazujúc na porušenie pôvodnej dohody o vine, neuzatvorením novej pre neho výhodnejšej dohody o treste, ale tiež uvádza, že k zrušeniu pôvodného rozsudku pre tento dovolací dôvod môže dôjsť v prípade, ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia, čo v danom prípade zistené nebolo - skutok bol správne právne posúdený, a napokon dovolaním bol napadnutý rozsudok, ktorým sa

rozhodovalo výlučne o treste (rozsudok Okresného súdu Ružomberok z 21. júla 2014, sp. zn. 8T 45/2012, v spojení s uznesením Krajského súdu v Žiline z 8. októbra 2014), a nie o vine (rozsudok Okresného súdu Ružomberok zo 6. júna 2012, sp. zn. 8T 45/2012).

Podľa § 34 ods. 1, prvé dve vety Tr. por. obvinený má právo od začiatku konania proti svojej osobe vyjadriť sa ku všetkým skutočnostiam, ktoré sa mu kladú za vinu, a k dôkazom o nich, má však právo odoprieť vypovedať. Môže uvádzať okolnosti, navrhovať, predkladať a obstarávať dôkazy slúžiace na jeho obhajobu, robiť návrhy a podávať žiadosti a opravné prostriedky.

Pod právom vyjadriť sa ku všetkým skutočnostiam, ktoré sa mu kladú za vinu, a k dôkazom o nich, sa rozumie aj právo priznať sa, či nepriznať sa.

Pritom s priznaním obvineného, ku ktorému nesmie byť nijakým spôsobom nútený, spája Trestný poriadok i zákon vo viacerých ustanoveniach celý rad výhod (napr. § 257, § 333 Tr. por. § 36, § 40 Tr. zák.) majúcich odraz nielen pokiaľ ide o skrátený postup pri dokazovaní, ale aj vo výhodách pri ukladaní trestu. Akým spôsobom bude obvinený s týmto právom nakladať, závisí teda len a len na ňom.

Ak orgány činné v trestnom konaní a súdy neumožnia v plnej miere využiť obvinenému právo na obhajobu napr. tým, že ho dostatočne nepoučia, či nevyzývajú na určitý možný procesný postup, v dôsledku čoho dôjde k závažnému porušeniu práv obvineného (ak napr. uložený trest je v zrejmom nepomere k trestu, ktorý by mohol byť obvinenému uložený) je možné taký postup orgánov činných v trestnom konaní alebo súdu, ako v prerokúvanom prípade, považovať za dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por.

V prerokúvanom prípade však na druhej strane nebolo možné z už uvedených dôvodov prijať a súhlasiť s tvrdeniami obvineného o tom, že po povolení obnovy konania mal súd zrušiť i časť rozsudku, ktorým bola schválená dohoda o vine, nemal vec vrátiť prokurátorovi, a ak už bola vrátená mal prokurátor predniesť obžalobu, a malo sa vykonať dokazovanie a znovu rozhodnúť.

Na zrušenie pôvodného rozsudku Okresného súdu Ružomberok, sp. zn. 8T/45/2012, zo 6. júna 2012 vo výroku o vine, neexistoval žiaden zákonný podklad. Nálezom ústavného súdu bol dotknutý len výrok o treste a spôsobe jeho výkonu. Ten bol napokon správne a v súlade so zákonom i zrušený a zároveň boli zrušené rozsudok Okresného súdu Veľký Krτίš, č. k. 9T/44/2010-143, z 23. júna 2011 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici z 25. októbra 2011, sp. zn. 5To/228/2011, ktorý nadobudol právoplatnosť 25. októbra 2011, vo výroku o treste ako aj všetky ďalšie rozhodnutia na tento výrok obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad. Tým došlo i k zrušeniu rozsudku Okresného súdu Banská Bystrica, sp. zn. 4T 14/12, z 25. júla 2012, ktorým bolo upustené od uloženia súhrnného trestu odňatia slobody vzhľadom na odsúdenie obvineného rozsudkom Okresného súdu v Ružomberku, sp. zn. 8T/45/2012, zo 6. júna 2012. So zreteľom na to nebolo potrebné po novom podaní obžaloby ani znovu vykonávať dokazovanie, a ak tak len so zreteľom na ukládanie trestu (oboznámenie predchádzajúcich odsudzujúcich rozhodnutí, odpis registra trestov, správy o povesti, správa z výkonu trestu odňatia slobody a o správaní sa obvineného počas jeho výkonu a iné s tým súvisiace dôkazy), nie však so zreteľom na spáchané a obvineným priznané skutky.

Postup podľa § 255 ods. 3 Tr. por. by v ďalšom závisel od vyjadrenia prokurátora, pretože obvinený uzavrieť dohodu o treste jednoznačne chcel.

Vzhľadom na to, že Okresný súd Ružomberok na hlavnom pojednávaní konanom 19. mája a 21. júla 2014 nezistil u prokurátora ani obvineného, či nechcú uzavrieť dohodu o vine a treste porušil zásadným spôsobom práva obvineného E. A. na obhajobu a naplnil tým dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. nie však podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por., ktorého naplnenie ani v dovolaní riadne neodôvodnil.

Okresný súd Ružomberok bude v ďalšom konaní a následne pri schvaľovaní dohody o treste alebo pri

ukladaní trestu, ak by k dohode o treste medzi prokurátorom a obvineným E. A. nedošlo, brať zreteľ na predchádzajúce odsúdenia obvineného, najmä na odsúdenia, ktoré budú predchádzať jeho výroku o treste uvedené v rozsudkoch Okresného súdu Veľký Krtíš, č. k. 9T/44/2010-143, z 23. júna 2011 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici z 25. októbra 2011, sp. zn. 5To/228/2011, ktorý nadobudol právoplatnosť 25. októbra 2011 a rozsudku Okresného súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 4T 14/12 z 25. júla 2012, so zreteľom na nevyhnutnosť správne a v súlade so zákonom rozhodnúť o uložení súhrnného trestu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky na záver dopĺňa, že po rozhodnutí o dovolaní obvineného E. A. napokon nerozhodol o jeho vzatí do väzby, vzhľadom na to, že z výkonu trestu odňatia slobody vo výmere osem mesiacov, ktorý mu bol uložený rozsudkom Okresného súdu Veľký Krtíš, č. k. 9T/44/2010-143, z 23. júna 2011 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici z 25. októbra 2011, sp. zn. 5To/228/2011, ktorý nadobudol právoplatnosť 25. októbra 2011, mu zostalo ešte vykonať 1 (jeden) mesiac aj 16 (šestnásť) dní, pretože tento trest vykonával, len po povolení obnovy konania v prerokúvanej veci - od 24. marca do 8. októbra 2014 - 6 (šesť) mesiacov a 14 (štrnásť) dní, čo postačuje na opätovné rozhodnutie o treste. V opačnom prípade, za splnenia zákonných podmienok, nič nebráni Okresnému súdu Ružomberok zväziť prípadné vzatie obvineného E. A. do väzby.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací postupoval podľa § 382a Tr. por., podľa ktorého dovolací súd môže rozhodnúť aj na neverejnom zasadnutí o dovolaní, ak zistí, že dôvody dovolania, ktoré bolo podané v prospech obvineného, sú zjavne preukázané a je zrejmé, že vytýkané nedostatky povedú k postupu podľa § 386 a § 388 ods. 1. Z týchto dôvodov na neverejnom zasadnutí rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozsudku.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je opravný prostriedok prípustný.